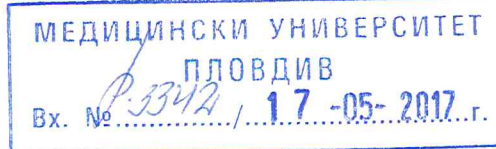

РЕЦЕНЗИЯ

Във връзка с дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
“ДОКТОР” на тема: „Съвременни проблеми на гериатричните пациенти в общата
практика”

Автор на дисертацията:

Д-р Зорница Нончева Амбарева, редовен докторант в Катедра по Урология и Обща медицина, Медицински Университет – Пловдив

Научен ръководител:

доц. д-р Радост Асенова, дм, Катедра по Урология и Обща медицина, Медицински Университет – Пловдив

Член на Научното жури, изготвил рецензията:

проф. д-р Арман Шнорк Постаджиян, дм, Катедра Обща медицина, МУ гр София

Рецензията е изготвена според Закона за развитие на академичния състав (ЗРАС), Правилника за приложение на ЗРАС (ПРЗРАС) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности (ПУРПНСЗАД) в МУ-Пловдив. Научното жури за публичната защита на дисертационния труд е определено със заповед на Ректора на Медицински Университет – Пловдив № Р-392/13.03.2017 г.

Представеният комплект материали на хартиен /електронен носител е в съответствие с Чл.115 (1) от Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Пловдив; Правилник на МУ-Пловдив от 06.11.2014 г.

Д-р Зорница Амбарева е родена на 04.04.1986г. в гр. Пловдив, завършва средното си образование в природо-научна паралелка с усилено изучаване на английски език гр. Асеновград. През 2010г. се дипломира като магистър по медицина към Медицински университет Пловдив и започва своята професионална кариера като общопрактикуващ лекар веднага след завършване на висшето си образование. През април 2013г. е зачислена за редовен докторант по докторска програма „Обща медицина“ към Медицински университет Пловдив. През декември 2015г. след успешно полагане на държавен изпит д-р Амбарева придобива специалност Обща медицина.

Д-р Амбарева е изпълнила в срок всички заложи в индивидуалния учебен план задачи и дейности. Покрила е успешно изискуемите критерии и кредити по груповия план за докторанти. Успешно е положила изпит за докторантски минимум.

Структура на дисертационния труд:

Дисертацията на Д-р Зорница Амбарева е написана на 201 стандартни страници, от които:

1. Заглавна страница – 1
2. Акроними – 2
3. Съдържание – 2
4. Въведение - 1
5. Литературен обзор - 47
6. Цел, задачи, методология - 14
7. Собствени резултати и обсъждане - 66
8. Изводи – 1
9. Препоръки - 2
10. Литература – 13
11. Приложения - 51
12. Списък на публикациите и научните участия имащи отношение към дисертацията – 1

Съотношението обзорна: методична: резултатно-разборна част е оптимално, съответно 25:30:45%. Дисертацията съдържа общо 21 фигури, 31 таблици и има 9 приложения. В книгописа са включени 275 източника, от които 47 на кирилица и 228 на латиница. Всички цитирани заглавия имат непосредствено отношение към проучвания проблем.

По темата на дисертацията кандидата е публикувал три работи, приети и отпечатани в списания "Обща медицина", "СУБ-Пловдив" и "International Journal Knowledge". Фрагменти от дисертационната работа са изнесени на три научни форума в чужбина.

Д-р Амбарева е изследовател в научен проект "Полиморбидност и полипрагмазия при гериатрични пациенти в общата медицинска практика – внедряване и приложение на пациент-центрирания подход", реализиран по линия на МУ-Пловдив и пряко свързан с научната тематика на докторанта. Въз основа на тези факти научната активност в периода на изготвяне на труда се оценява като оптимална.

Характерни особености на труда:

Темата на дисертацията е удачно подбрана по отношение на значимост на проблема, актуалност в настоящия момент и проекция в бъдещето. У нас липсата на работещ модел за неговото организационно осъществяване, координиране, финансиране и въвеждане на качествени индикатори за проследявания ефект, обуславят нуждата от провеждането на настоящата работа. Литературният обзор е оформен на 47 страници и представя автора като водещ експерт по въпроса. Последователно са обхванати медико-социалните ефекти на стареенето, историческо развитие, предмет и задачи на геронтологията и гериатрията, общобиологичните, патологични, психологични и социални аспекти на гериатричния пациент, системи на медицинско и социално обслужване на възрастните и старите хора като логично се достига до концепцията за активно стареене и нуждата от осигуряване на комплексна гериатрична оценка и грижи. От обзора под формата на заключение са изведени фактически предпоставките за проучването.

Целта на проучването е формулирана точно и ясно - да се изведе характеристика на гериатричния пациент в общата медицинска практика, като основа за оптимизиране на здравните услуги предоставяни на възрастните хора.

За постигането ѝ дисертантката е определила 5 основни задачи в дисертационния си труд:

- 1) определяне на епидемиологична характеристика на гериатричните пациенти в Пловдивска област за периода 2011-2013 г.
- 2) анализ на консумацията на здравни услуги сред гериатричните пациенти в общата медицинска практика за едногодишен период;
- 3) проучване мнението на ОПЛ за основните проблеми при обслужването на гериатрични пациенти в общата медицинска практика;
- 4) провеждане на комплексна гериатрична оценка в общата медицинска практика чрез прилагане на адаптиран инструментариум – STEP assessment тест и проучване мнението на участвалите ОПЛ за практичната приложимост на теста;
- 5) изготвяне на алгоритъм за поведение на ОПЛ при обслужване на гериатрични пациенти.

Самото оформяне на последователността на поставените задачи е пример за структуриране на научно изследване – от анализиране на настоящата ситуация и изследване на здравните услуги през проучване мнението на специалистите, осъществяващи координиращи грижи до провеждане на комплексна оценка и изграждане на алгоритъм на поведение. Силно впечатление прави методиката на

проучването, което включва валидизиране и използване на стандартизиран въпросник за стари хора STEP test (STEP Assessment test), създаден от екип от ОПЛ, социални работници и специалисти по гериатрия за приложение в първичната медицинска помощ (ПМП) в Европа, както и базирано на полиморбидността анкетиране и анализиране на получените данни на основните организационни структури и пациенти. Наличието на ретроспективна и проспективна част в проучването засилва значението на получените резултати и дава възможност за множество разсъждения:

1. На ниво образование – ясно обособена нужда от провеждане на специализирано обучение и промяна на миросгледа при тези медицински специалисти, при които то е проведено. Не е случаен факта, че лекарите заявяват необходимост от промени в обема и вида на годишния профилактичен преглед, даващи възможност за индивидуален подход към нуждите на пациента, с което ясно се демонстрира нуждата от изграждане на комплексен подход на грижата
2. На ниво организационна структура – Лекарите, участвали в настоящето изследване, до момента не са използвали специфични инструменти за оценка на когнитивно и психично състояние на ГП, липсват им познания относно семейната среда и социума на пациентите. Приложеният за първи път специфичен комплексен подход за цялостна гериатрична оценка охарактеризира детайлно ГП в ОМП
3. На ниво комуникация с нуждаещите се от комплексни гериатрични грижи и техните близки

Получените резултати са убедителни. Представени са ясно, точно - общо за изследвания контингент, както и по подгрупи, като дават възможност за проследяване и сравнение на данните. За получаването им са използвани напълно подходящи статистически методи. Всяка глава завършва с обобщение на получените данни като докторантът прави успешен опит за тяхното интегриране в насока изграждане на работещ подход.

Залючението отговаря на получените резултати, същото се отнася и за направените изводи. Приносите на дисертацията са с подчертан научно-приложен характер, добре формулирани и са резултат от проучването. Изведени са практически препоръки към институции и организации, определящи националната и местна здравна политика по отношение на пациентите, нуждаещи се от комплексна гериатрична оценка.

Резултатите от дисертацията потвърждават, доуточняват, допълват и обогатяват познанията относно методиката, нагласите, потребностите от изграждане на работеща

структура за гериатрични грижи, като това е проучване с голяма методична и практическа стойност за нашата страна.

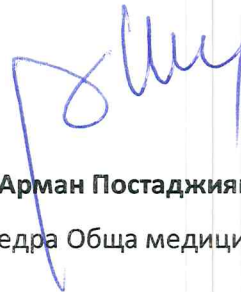
Заклучение:

В заключение представената дисертация от **Д-р Зорница Нончева Амбарева** съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и многократно надхвърлят изискванията за присъждане на образователна и научна степен "ДОКТОР". Дисертационният труд показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане и обсъждане на научно изследване.

На тези основания предлагам на уважаемите членове на Научното Жури да гласуват положително и предложат на Ректора на МУ - Пловдив **да присъди научната и образователна степен „доктор“** по научната специалност обща медицина, на **Д-р Зорница Нончева Амбарева**, Катедра по Урология и Обща медицина, Медицински Университет – Пловдив

10.05.2017 г.

гр. Пловдив

проф. д-р Арман Постаджиян, д.м.

Катедра Обща медицина, МУ гр София